

М.І. ПОГОРЕЛОВ, канд. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харк
Н.Г. ДУНЬ, магістр, НТУ «ХПІ», Харків

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено сукупність теоретичних, методичних і практичних питань управління інноваційним розвитком підприємств на етапі модернізації вітчизняної економіки. Зроблено спробу виявити сутність інноваційної системи підприємств в умовах ринкової економіки інноваційного періоду. Сформульовано основні проблеми організації управління інноваційним розвитком підприємств та пропозиції щодо вдосконалення механізму прийняття управлінських рішень в процесі реалізації інноваційної стратегії підприємства.

Ключові слова: підприємство; управління; ефективність; інноваційний розвиток; інноваційний потенціал.

Вступ. У сучасних умовах інновації стають основним засобом збільшення прибутку суб'єктів господарювання за рахунок кращого задоволення ринкового попиту і зниження виробничих витрат, тобто можуть бути результатом конкурентної боротьби. Під інноваціями розуміють такі результати наукових досліджень і розробок, які здатні поліпшити технічні, економічні, споживчі характеристики наявної продукції, процесів, послуг або можуть стати основою створення нової. Такі досягнення науки стають джерелом нового (додаткового) прибутку та можуть втілитись у самостійному товарі і мати свою ринкову вартість. Інновації у поєднанні з професійним менеджментом у сучасній світовій економіці стають основою підвищення конкурентоспроможності продукції, способів або механізмів управління різними технологічними, економічними, соціальними процесами.

Матеріали досліджень. В даний час ведеться обговорення стратегічного - інноваційного шляху розвитку України. Мета інноваційної стратегії - підвищення національної безпеки, інтенсивний розвиток всіх секторів економіки, підвищення якості життя населення до рівня, порівнянного з передовими розвиненими країнами. Збереження сировинного вектора розвитку економіки ускладнює досягнення даної мети. В українській економіці все ще домінують традиційні технології, техніки, організація і управління, що склалися в минулому столітті.

Інформаційна революція середини ХХ століття докорінно змінила підходи до виробництва товарів та послуг. На перше місце вийшли знання, що об'єднують поняття «інформація», «науковий потенціал»,

«інтелектуальний потенціал», «ноу-хау» та ін. Внесок знань в економічний розвиток цінується більше за вклади фінансового капіталу, людських трудовитрат, землі, а самі знання придбали вирішальне значення у створенні конкурентоспроможної економіки.

Для інноваційного режиму розвитку економіки у нас є необхідні передумови, а саме: сильна наука, розвинені виробничо-технічні потужності та якісна освітня система.

Однак ефективно розпорядитися цими можливостями в повному обсязі через певні причини неможливо. За даними статистики України, кількість виданих патентів перевищує кількість тих, що справді діють. Подібна ситуація склалася з кількістю договорів про торгівлю ліцензіями і відступлення прав на патенти [1, 2]. Це свідчить про украй низьке практичне використання наукових результатів. Причиною цього є не тільки консерватизм керівників виробництв, невміння учених і винахідників розпорядитися своїми досягненнями, але й умови економічного і правового середовища, в якому вони діють. Цілком очевидно, що інноваційний клімат в Україні не сприяє оновленню виробництва, використанню новітніх досягнень науки і техніки в реальному секторі економіки.

Без сильної державної політики у сфері інноваційної діяльності добитися корінного перелому в підвищенні конкурентоспроможності вітчизняних виробництв неможливо, тому створення сприятливих умов для розвитку інноваційних процесів є першочерговим завданням органів державної влади.

Визначальна роль інновацій у діяльності підприємства в умовах сучасної економіки докорінно змінює їх діяльність. Інновації стають основою конкурентоспроможності підприємств, призводять до підвищення ефективності, поліпшення якості продукції та послуг. Актуальність розробки моделей управління інноваційним розвитком підприємств виходить з посилення інтенсивності інноваційних процесів, скорочення життєвого циклу інновацій, зміни функцій і складу учасників інноваційної діяльності. Зміна підходів до її розробки обумовлені світовими тенденціями, що визначили зниження ролі держави в управлінні інноваційним розвитком багатьох галузей і висуненням підприємств в основні учасники цього розвитку. Вхідження України до Світової Організації Торгівлі (СОТ) (16 травня 2008р.) та вихід вітчизняних товарів і послуг на міжнародні ринки, висунуло нові вимоги до вітчизняних товарів, послуг, технологій з позицій їх конкурентоспроможності, вивело питання модернізації вітчизняної економіки, формування національної інноваційної системи і як складових -

регіональної інноваційної системи, інноваційної системи підприємств. Останнім необхідно активно вбудовуватися в світову інноваційну систему.

В умовах удосконалення управління інноваційним розвитком вітчизняних підприємств різко посилюється роль організаційно-управлінських аспектів. Саме організація і управління інноваційною діяльністю, розвитком інноваційного потенціалу підприємства, ефективне забезпечення всього комплексу здійснення інновацій підприємства призводить до вирішення проблеми забезпечення конкурентоспроможності економіки України. Необхідно підкреслити, що динаміка інноваційного розвитку вітчизняних підприємств знаходиться в прямій залежності від ефективності приватно-державного партнерства - взаємодії держави, бізнесу і науки. Комунікаційні зв'язки, як основні суб'єкти процесів розвитку, сприяють інноваційному просуванню підприємств: середній рівень науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, здійснюваних на вітчизняних підприємствах в даний час, є недостатнім - вітчизняні наукові розробки в масі не представляють основи інноваційного продукту світового рівня. Підрозділи підприємств, що формуються в їх інноваційній інфраструктурі, покликані розв'язати ці проблеми.

Модель управління інноваційною системою підприємства повинна бути розроблена на основі законів і принципів процесу відтворення інновацій, що включає інноваційну ідею, її генерування і розробку, отримання експериментального зразка, доведення його до серійного, масового виробництва і перетворення в нові продукти - товари (послуги), технології.

До основних показників, що характеризує рівень інноваційної активності організацій, віднесемо:

- частку витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки в загальному обсязі витрат організацій;
- ефективність витрат на НДДКР: частка інноваційної продукції в обсязі продукції, виробленої організацією;
- частку науково-технічного персоналу в структурі організацій: співвідношення придбаних та проданих технологій;
- коефіцієнт комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Основними критеріями, що характеризують рівень інноваційної активності організації є:

- переважання в організації технологічних інновацій (продуктових або процесних) щодо організаційних та маркетингових інновацій;
- віднесення організацій до одного з двох типів: тим, які здійснюють розробку об'єктів інтелектуальної власності та реалізують їх з часткою інноваційної продукції не менш 50% від загального обсягу реалізованої

компанією продукції, і організаціям, які впроваджують придбані об'єкти інтелектуальної власності.

Результати досліджень. Показники інноваційності організацій визначаються в залежності від галузевої приналежності організацій. Оцінка рівня інноваційної активності організацій здійснюється на підставі документів, що підтверджують відповідність організацій рівню інноваційної активності, до яких відносяться: відомості, що подаються інноваційними організаціями; статистична звітність з інноваційної діяльності інноваційних організацій за три роки, що передують поданню заяви (якщо період існування інноваційних організацій становить менше трьох років, то статистична звітність подається за період існування інноваційних організацій); фінансова звітність за три роки, що передують поданню заяви (якщо період існування інноваційних організацій становить менше трьох років, то фінансова звітність подається за період існування інноваційних організацій).

Виведений на ринок споживача, інноваційний продукт принесе інноваційний дохід, і його частина буде задіяна для проведення нового ланцюжка іншого інноваційного продукту підприємства.

Висновки. Ефективне використання інноваційного потенціалу підприємства за рахунок підвищення ролі управління інноваційною активністю підприємств служить вирішенню проблеми конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на глобальному економічному просторі. Перераховані проблеми та шляхи їх вирішення вказують на актуальність розробки моделі управління інноваційною системою підприємства. Дана модель повинна забезпечити активізацію інноваційної діяльності підприємства, розкриває його інноваційний потенціал - головні умови підвищення ефективності виробництва і зміцнення конкурентоспроможності підприємств країни.

Список літератури: 1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні / Держ. ком. статистики України. – К.: Консультант, 2009. – 365 с. 2. Статистичний щорічник України за 2010 р. / Держ. ком. Статистики України. – К.: Консультант, 2010. – 560 с. 3. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. Л. Федулової. – К.: Основа, 2005. – 552 с. 4. Алексеева М.Б., Богачев В.Ф., Бойко И.В. Методология реализации кластерного подхода при формировании инновационной экономики России// Инновации..2007. №11. С.84-87.

Надійшла до редколегії 19.03.2013

УДК 330.341.1

Підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства /М.І. Погорєлов, Н.Г. Дунь // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. – 2013. - № 22 (995) - С. 119-123. Бібліогр.: 4 назв.

Исследована совокупность теоретических, методических и практических вопросов управления инновационным развитием предприятий на этапе модернизации отечественной экономики. Сделана попытка определить сущность инновационной системы предприятий в условиях

рыночной экономики инновационного периода. Сформулированы основные проблемы организации управления инновационным развитием предприятий и предложения относительно усовершенствования механизма принятия управленческих решений в процессе реализации инновационной стратегии предприятия.

Ключевые слова: предприятие; управление; эффективность; инновационное развитие; инновационный потенциал.

We have studied a set of theoretical, methodological and practical issues of managing of innovative development of companies on stage of modernization of the national economy. We have made an attempt to identify the nature of the innovation system of enterprises in the conditions of market economy of the innovative period. We have formulated the basic problems of management of innovative development of enterprises and made suggestions for improving the mechanism of decision-making in the implementation of innovative business strategy of a company.

Keywords: the company, the management, effectiveness, innovative development, innovation.

УДК 331.225.3

К.В. ШИЛОВА, магістрант НТУ «ХПІ», Харків

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ

У статті досліджено теоретичні та практичні аспекти системи стимулювання персоналу організації. Відносно проведеного аналізу запропонований ряд заходів стосовно удосконалення існуючої системи стимулювання праці персоналу в банківській сфері діяльності та зроблені висновки щодо їх впровадження.

Ключові слова: банківська система; стимулювання; заробітна плата; надбавки; прибуток.

Вступ. В умовах переходу до ринкової економіки робоча сила набуває характеристик специфічного товару, основна відмінність якого полягає в тому, що він має право по тим чи іншим причинам відмовитися від умов праці, які йому пропонує роботодавець. Тому головною задачею успішного керівника має стати спрямованість на створення ефективної системи стимулювання персоналу в організації, яка би забезпечила зацікавленість працівників в досягненні найвищих результатів своєї праці. Слід враховувати, що в сучасній економіці крім матеріального фактора велике значення мають моральні стимули і соціальні пільги, які засновані на відношенні до праці як до вищої цінності та спрямовані на визнання трудових заслуг як головних. Таким чином, розглянемо шляхи вдосконалення комплексної системи стимулювання персоналу, яка включала б у себе сучасні принципи матеріального і морального стимулювання персоналу організації.